

Želja po ponovni vzpostavitvi ravnovesja v okolju

V Sloveniji od velikih zveri živijo medved, volk in ris. Po zadnjih ocenah se njihovo število giblje okoli 25 za rise, 75 za volkove in 1000 za medvede. Vse tri vrste so zavarovane s predpisi Republike Slovenije in tudi s predpisi Evropske unije.

Na območju Slovenije je ob koncu 19. stoletja ris veljal za izumrlo vrsto. Glavni razlogi za to so bili pomanjkanje hrane, povečane fragmentiranost gozdov in človekovo plenjenje vrste. Leta 1973 so risa ponovno naselili v kočevske gozdove. Pri uspešnosti naselitve je imel pomembno vlogo pozitiven odnos lovcev, bile pa so tudi za risa ugodnejše prehranske razmere. Od takrat je bil vedno prisoten, vendar pa se je številčnost populacije začela zmanjševati zaradi parjenja znotraj generacije in zato manjšanje genske pestrosti. Strokovnjaki so ocenili, da je doseljevanje novih risov edina možnost, da bo vrsta obstala. V začetku maja so tako na območju Gorenjske na prostost izpustili rise: Trisa, Lenko in Julijo. Tudi z njihovo pomočjo želijo strokovnjaki povezati rise v Dinaridih in JV Alpah ter tako omogočiti samostojen obstoj te vrste.

Ob ponovni naselitvi risa v slovenske gozdove lahko potegnemo vzporednice z dogajanjem v preteklosti, ko se je v 19. stoletju pojavila ideja o ponovni pogozditvi takrat ogolelega Krasa. Tudi omenjenemu projektu so botrovale številne razprave in podpora predstavnikov različnih strok in široke skupnosti ter hkrati pomembna podpora tedanje vladavine. V tokratni številki Gozdarskega vestnika je pogozdovanje Krasa opisano skozi predstavitev cesarske gozdne drevesnice oziroma cesarskega gozdnega vrta v Gradišču pri Ljubljani.

V branje ponujamo prispevek s pregledom pripravljenosti izvajalcev gozdarskih del za ukrepanje ob pojavu karantenskih škodljivih organizmov. Hitra in učinkovita izvedba ustreznih ukrepov je ob pojavu teh organizmov bistvenega pomena, vendar jo v slovenskih gozdovih zavirajo kompleksen teren, razdrobljena gozdna posest, nezadostna tehnološka opremljenost ter dolgotrajnost postopkov javnega naročanja. Avtorji tudi ugotavljajo, da izvajalci del v gozdu nimajo ustrezne poklicne kvalifikacije za ustrezno ukrepanje, bi bili pa zainteresirani za izobraževanje s tega področja. Tovrstna izobraževanja in usposabljanja bi bila ključen korak za učinkovito ukrepanje ob pojavu KŠO v Sloveniji.

Dendrokronologija je veda, ki med drugim omogoča zanesljivo ocenjevanje letnih prirastkov dreves. Avtorji prispevka so rezultate dendrokronoloških raziskav smreke na raziskovalnih ploskvah na Pokljuki primerjali z ocenjevanjem njihovega prirastka. Ugotovili so, da so dendrokronološki podatki lahko zelo koristni pri ocenjevanju dinamike razvoja gozdnih sestojev, prav tako pa tudi pri presojanju sprememb v obdobjih zaporednih gozdnih inventur.

V sredici boste našli opis mikroskopske in makroskopske zgradbe lesa še ene pomembne drevesne vrste v naših gozdovih, hrasta. Opisan je les doba in gradna kot gospodarsko najpomembnejših vrst hrastov v Sloveniji, dodan je tudi opis razločevalnih znakov od vrst s podobnim lesom.

dr. Mitja SKUDNIK in dr. Polona HAFNER